

Нидерланды

Библиотека Лейденского университета, г. Лейден
Leiden, B. U. 878. G. 9. Ex Legato Viri Ampliss Levini Varneri

Аҗот'к' hasaragaç k'ristoneiç. Алыш битики

«Молитвы для простых христиан. Молитвенник»

Место: Львов.

Дата: 27 февраля [5 марта] – 20 [30] марта 1618 г. (стр. 1, 168).

Бумага. 172 стр. Нумерация: 0, 0, 168, 0, 0.

Составитель, издатель и печатник: священник отец Ованес Кармаданец.

Шрифт: болоргир.

Описание и публикация:

описание, обзор содержания и факсимиле первой и последней страниц [Schütz 1961];
история издания и факсимиле первой и последней страниц [Дашкевич 1963: 117, 119-120];
публикация фрагментов с английским переводом и глоссарием: стр. 37:6-40:7, 66-80:2, 111-128:12 [Schütz 1962];
факсимиле стр. 1; 2, 3, 167, 168 [Garkavets, Khurshudian 2001: XXXVIII; XLVI];
описание, факсимиле обложки и стр. 1 [Гаркавец 2001].

Кыпчакский текст на первой странице:

(1) Аҗот'к' hasaragaç k'ristoneiç.

Алыш Битики.

Hali ävälgı basıldi haybatına Biy Teñriniñ
yergälikinä körä Ermeni surp yuḡövünün

Deḡ Jovhanes aşıra Karmadaneç

İlövda

Tvagan 1067, p'edrvan 27.

Молитвы для простых христиан.

Молитвенник (Книга молитв).

Ныне впервые напечатано во славу Господа
Бога по канону Армянской святой церкви

Отцом Ованесом Кармаданецом

Во Львове

Года 1067 [1618], февраля 27 [марта 5].

Полный текст печатного «Молитвенника» Ованеса Кармаданенца

(3) Toyru Inangan K'risdosta Sarnauçığa

Biyimiz da xutxaruçimiz bizim Jisus K'risdos
çaldirdi bizgä qorinag surp yuḡövündä kendiniñ, ki
ne türlü här zaman alyış etkäybiz da Biy Teñrigä
çurbanimizni sungaybiz, Mat'eos awedaraniçkä
körä:

«Här zaman alyış etiñiz da ahirlanmañiz».

Hem özgä yerdä:

«Da barça nemä, ne dä çolsañiz inam (4) bilä
atıma benim, berilir sizgä».

Alay oḡ Movşes qorank'indän dä da markare-
lärdän bizgä qorinag çaldı alyış etmäçkä, ne türlü
ki Tawit' markare buyuriyir:

«Alyışliyim Biyni här sahat, här sahat alyışı
anıñ ayzimda benim».

Da köp yerdä dä haybatlı atın anıñ maḡtarlar
edi, neni ki ari hayrabelär, körüp Ari Džan aşıra,

toxtattılar bizgä (5) türlü-türlü yergälik bilä alyış
etmä da haybatlama Biy Teñriniñ atın här kün da
här zaman çax zamanlarına ança künlärimizniñ
bizim, zera eski duşman här kez bizni yaralıyir ya-
ziḡ aşıra da yazıḡtan başça çoymas, na ki alaydır
keräk, ki biz dä Biyimizniñ buyurganına körä yä-
raçlatkaybiz kendin [kendiñ] kendimizdän alyış bi-
lä (6) hem oruç etmäç bilä.

Na hali men dä neçik ini alyışçısı Biylikiniñ
köplüxündän bu azgınanı çıxardım da sunıyirmen
ülüşlü bolma sizniñ bilä birgä haybatına Anıñ,
çaysı ki atalaptir [=atalıptir] inanganlarına ken-
diniñ, nedän bolgay haybat meñi meñilik. Ameñ.

(7) Saymoska turup, haybatına Biy Teñriniñ
sunma bu alyışni.

Atına Atanıñ Oyulnuḡ da Ari Džannıñ.

Ameñ.

Hajr mer or”.

[Псалом 50/51: 17]

¹⁷Biy, egär erinlärimni benim açsañ, ayzimni [=ayzim] benim yirlagay alyişiniñni seniñ.

(8) [Псалом 3: 7-21]

²Biy, nek köp boldular çistiruçılarim benim, da köplär turdular üstümä benim?

³Köplär aytarlar edi dżanım üçün benim, ki yoxtur çutçarıлмахı bunuñ Teñrisindä kendiniñ.

⁴Evet sen, Biy, boluşuçim benim, haybatim benim da biyiklätüçisi başimniñ benim.

⁵Avazim bilä benim men Biygä sarnadim, da (9) işitti maña tayından ari kendiniñ.

⁶Men çirim ettim da yuxladim, oyandim, da Biy boluşuçim benimdir.

⁷Xorçmandir men tümän çerüvündän alarniñ, ki çöp-çövrä dolaşip çapsap saçlıyır edilär meni.

⁸Kel, Biy, da çutçar meni, Teñrim benim, zera sen urduñ barçasın, kimlär ki benim bi(10)[lä duşmanlıçta edilär] heç yergädän, da tişlärin yazıçılarniñ ufatkaysen.

⁹Eyämizniñdir çutçarıлмахlıç, üstünä žoyovurtuñnuñ seniñ alyişiniñ seniñ.

[Псалом] 87/88

²Biy Teñri çutçarıлмахım benim, kündüz da keçä sarnadim alniña seniñ.

³Kirsın alyişim benim alniña seniñ, Biy, aşaxlansın çulaçiniñ seniñ (11) çoltçama benim.

⁴Zera toldu çiyinlar bilä dżanım benim, da tirlikim benim tamuçka tiyişti, ⁵da heseländim men alar bilä, ki enärlär çoyurga.

Boldum men, neçik adam boluşluçtan başça, ⁶da ölülär, da erkli.

Neçik yaralılar, ki yuçlıyirlar kerezmanda.

Xaysiların ki sen añmadın, alar çoluñdan seniñ kerı salındılar.

(12) ⁷Xoydular meni çoyurga, tıbdägi çaramyuluçka da kölgäsinä ölümniñ.

⁸Mendä toxtadı yüräklänmäçiniñ seniñ, barça tolyunlarıñni seniñ toldurduñ üstümä benim.

⁹Yıraç ettiñ mendän tanışlarıñni benim, da çoydular meni masçara kendilärinä.

Çıçara berildim da çıçma (13) çıçmas edim, ¹⁰közlärim benim kücsüzländilär miskinlikdän.

Çaçırdım Biygä kün uzun da kötürdüm saña çollarıñni benim.

¹¹Yoçsa mi etärsen ölülärgä sk'ançelik'iñni seniñ, ya hakim turçuzup tapunmaç etkäylär mi saña?

¹²Yoçsa mi aytsar kimsä çaçan kerezmanda yarlıçamaçıñni seniñ ya könülüküñni se(14)niñ tas bolmaçka?

¹³Yoçsa mi tanısarlar çaramyuluçta sk'ançelik'iñni seniñ ya toyruluçuñnu seniñ yerdä untkaylar?

¹⁴Men saña, Biy, çaçırdım, ertägi alyişim benim yetişsin saña.

¹⁵Nek, Biy, kerı etiyirsın dżanıñni benim ya çaytarıyirsın yüzüñnü seniñ mendän?

¹⁶Yarlı da emgäklimen men oylanlıçımdan benim, (15) biyiklikdän aşaxlandıñ da muñraydıñ.

¹⁷Mendä toxtaldı öçäşmäçiniñ seniñ, çorçuñ seniñ müşçüllätti meni.

¹⁸Dolaştılar çövrämä, neçik suv, kün uzun çapsadılar meni birgä.

¹⁹Yıraç ettiñ mendän dostlarıñni benim da tanışlarıñni benim zabunluçum üçün benim.

[Псалом] 102/103

¹Alyişla, dżanım benim, Biyni, da barça söväk(16)lärim benim ari atın anıñ.

²Alyişla, dżanım benim, Biyni da unutmagin barça bergänin anıñ,

³Kim aritir yazıçıñni seniñ, oñaltir barça çastalıçıñni seniñ,

⁴Kim çutçarir buzuluçtan tirlikiniñ seniñ, tadçlar seni yarlıçamaç bilä da şayavat bilä,

⁵Kim toldurur yaçşiliçtan suçlançıñni se(17)-niñ, yänirgäy, neçik çaraçuşnuñ, igitlikiniñ seniñ.

⁶Etär yarlıçamaç Biy da könülük barça zırgel bolganlarga.

⁷Körgüzdü Biy yolun kendiniñ Movşeskä da oylanlarıña Israelniniñ erkin kendiniñ.

⁸Şayavatlı da yarlıçovuçidir Biy, uzunesli da köpyarlıçovuçi.

⁹Dügül soñyuga diyin öçäşläñir bizgä Biy (18) da dügül meñilik saçlar öcnü.

¹⁰Dügül yazıçlarıñimizga körä bizim etti bizgä Biy da dügül töräsizlikimizgä körä tölädi bizgä.

¹¹Evet neçik biyiktir kök yerdän, ol türlü çuvatlattı Biy yarlıçamaçın kendiniñ çorçkanları üsnä kendiniñ.

¹²Ne çadar yıraçtır kün toyuşu kün batışından, ol çadar yıraç (19) etti bizdän töräsizlikimizni bizim.

¹³Neçik şayavatlanir ata üstünä oylanlarıñni kendiniñ, ol türlü şayavatlanir Biy üstünä çorçkanlarıñni kendiniñ.

¹⁴Zera ol bildi yaratılğanimizni bizim da añdı, ki topraçbiz.

¹⁵Adamniñ, neçik yaş ot, tur künläri kendiniñ, neçik çiçäki tüznüñ, ol türlü çiçäkläñir.

(20) ¹⁶Urur üsnä yel, da bolmas, da dayın körünmäş yeri anıñ.

¹⁷Evet yarlıyamaçı Eyämizniñ xalir meñi meñilik üstünä xorçkanlariniñ kendiniñ, ¹⁸da toyrulu-xu anıñ [oylanlarından] çax oylanlarına dıñrâ.

Kimlär saçlarlar niyätin anıñ, añarlar buyru-xu anıñ da etärlär anı.

¹⁹Biy köktâ hadirlädi olturyuçun kendiniñ, (21) padşahlıçı anıñ barçasına eyälik etär.

²⁰Alyıšlañız Biyni, barça friştäläri anıñ, zorlular çuvat bilä, ki etärsiz sözün anıñ, işitip avazına aytuşunuñ anıñ.

²¹Alyıšlañız Biyni, barça çuvatlıları anıñ, çiz-mätkârları da etüçiläri erkin anıñ.

²²Alyıšlañız Biyni, barça işläri anıñ, barça yer-dä biylik anıñ, al(22)yışla, dżanim menim, Biyni.

[Псалом] 142/143

¹Biy, işit, alışıma menim, çulaç çoy çoltçama menim könülükün bilä seniñ.

Işit maña toyrulu-xuñ bilä seniñ ²da kirmägin yaruga çuluñ bilä seniñ, zera toyrulanmas alniña seniñ barça tirilär.

³Xuvdu duşman dżanimni menim, aşaylattı yer(23)gä tirlikimni menim da olturyuzdu meni çaramyuluçta, neçik ölüni meñiliktän.

⁴Mendä osandı dżanim menim, da yüräkim menim müşçülländi mendä.

⁵Añdım künlärni ilgäriği, sayışladım barça da işläriñni seniñ, etkänlärin çoluñnuñ seniñ sayışladım, ⁶da kötürdüm saña çollarimni menim.

Dżanim menim, neçik yer, (24) susaptır saña, ⁷tezindän işit maña, Biy, zera eksildi mendän dżanim menim.

Xaytarmagin yüzüñnü seniñ, oçşasarmen alarga, ki enärlär çoyurga.

⁸Işittirgin maña ertäräk yarlıyamaçıñni seniñ, zera men saña, Biy, umsandım.

Körgüz maña yol, çaysına barmaga, zera saña, Biy, kötürdüm dża(25)nimni menim.

⁹Xuçar meni duşmanlarımdan menim, Biy, zera seni işanç kendimä ettim.

¹⁰Erkiñni seniñ övrät maña etmägä, zera sensen Teñrim menim.

Dżaniñ seniñ yol körgüzüçi bolgay maña yergä toyru.

¹¹Atiñ üçün seniñ, Biy, tırgizgäysen meni, toyrulu-xuñ bilä seniñ çixargaysen tarlıxtan (26) dżanimni menim, ¹²yarlıyamaçıñ bilä seniñ

Tas etsärsen duşmanlarimni menim, yoç etsärsen barça indżituçıların dżanimniñ menim, zera men çuluñ seniñmen.

Haybat Ataga da Oyulga da Ari Dżanga hali da här vaçt da meñi meñilik, amən.

Zart'ucealk'

Oyanganlar barçamiz tinçli(27)çından yu-xunuñ, çaysı ki bayışladı bizgä adam sövüçi Teñri övünmäç da yubanmaç kücsüzlüçümüzgä bizim, da kelip birgä dżanlı yir bilä haybatına da hörmätinä barçadan ari atına Eyämizniñ bizim da çutçaruçimizniñ bizim Jisus K'risdosnuñ,

Xorçu bilä da titrämäç bilä turıyıç alışka alnına anıñ (28) da şükürlü bolıyıç andan keçäniñ bu sayatından könülükü üçün anıñ, çaysı ki tañladı bizni yarlıyamaçı bilä kendiniñ da bayışladı bizgä keltirmägä oçşaşın köktägi friştälärniñ haybatlavuçi Eyämiz Teñrini barçamizga bizgä bolmaga.

Da biz mundan soñra arıtıp dżanimizni bizim çiyastan da yaman çilinmaçtan, (29) köturiyıç çolumuznu bizim arilikkä öçäşmäçtän başça da eki köñüllüktän.

Inam bilä çolıyıç andan arınmaçni da boşatlıçni aşınganlarimizga bizim, çosdovanel bolup sİRİN yüräkimizniñ bizim yapuçlar bilüçi Teñrigä, neçik ki yöpsüngäy yalbaranimizniñ bizim alıışı bilä da pareçosluçı bilä barça arilärniñ, ba(30)yişlagay bizgä adam sövüçi Teñri çalmaga saçtlıç bilä da zadasız tutuş bilä erkinä körä anıñ bu dünyada da arzani bolup meñilik da köktägi çätirga, çaysı ki atadı sövüklülärinä kendiniñ könü Teñri Jisus K'risdos, Biyimiz, barçanı tutuçi, tırgiz da yarlıya.

Xalğanin keçäniñ eminlik bilä keçirmägä inam bilä Eyämizdän ço(31)liyıç.

Friştäsin eminlikniñ közät dżanimizga bizim inam bilä Eyämizdän".

Arınmaçni da boşatlıçni aşınganimizga bizim inam bilä".

Ari çaçniñ ulu da küçlü çuvatın boluşluçka dżanimizga bizim inam bilä".

Da dayın artıç birlik bilä, toyru, da könü, da ari inanimiz üçün bizim Biyni yalbarıyıç.

(32) Dżanimizniñ bizim da biri birimizni Eyämiz Teñrigä barçanı tutuçiga simarlıyıç.

Yarlıyadi bizgä Biy Teñrimiz bizim. Aytıyıç barçamiz bir ayızdan: Biy, yarlıya.

Ayot'k'

Şükürlümen sendän, Yaratuçisi yerniñ da köknüñ, ki arzani ettiñ men yazıçlini da arzanısız çu(33)luñnu keçirmä bu ayır da çaramyu keçäni eminliktä da çolaylıçta da yetkirdiñ men köpyaziçli da keräksiz çuluñnu ertägi yariçka.

Adam sövüçi Biy, bergin maña kendi şayavatiñni, da bu körümlü yariç bilä yeber körümsüz başçışın Ari Dżaniñniñ seniñ, ki sövgäymen seni bar yüräkimdän da bar çuvatım(34)dan, alay oç çardaşimni da dindäşimni, neçik kendi boyumnu,

da ber ölcövsüz şayavatiñdan bütün künnü eminliktä da yağşi umsada keçirmä.

Biy yerniñ da köknüñ, bergin eminlikiñni seniñ bütün dünyâgâ, kötür çişimni yaratkanlarıñdan seniñ, yarlıya, Biyim, çardaşlarimizga bizim, tiri(35)lârgä da ölülgä, da tirilärni sağla barça türlü p'orcank'larından körünür-körünmäs duşmanlarıñ, da keçänlârgä bayışlagın köktägi çanlığiñni da tündir eminliktä.

Yarlıya, Biyim, bu surp yivövnüñ kölgäsi tibi-nä tinganlarga.

Yarlıya, Biyim, džan u ten sartin atalarimizga bizim, çaysıları ki üstümüzgä bizim (36) emgäniñ, hasilgä keltiriptirlär bizni, ber kendilärinä keçövsüz tölvöñü.

Yarlıya, Biyim, da sağla ari da çuvatli kölgäsi tibiñä oñuñnuñ seniñ yolçunlarimizni bizim, alay alarni, çaysıları ki çurudadırlar, neçik ki alarni, çaysıları ki teñiz üstünadırlar, barçasın hər türlü ayırlıqlarından çutçar da yetiştir hər bi(37)rin kendiniñ turadzaqlarına, Biyimiz da Teñrimiz bizim Jisus K'risdos, çaysi ki alıñışlısen meñi meñilik, amēn.

Saymosu Tawit'niñ [Псалом 6]

²Biy, yüräklänmäxiñ bilä seniñ çarşilamağın meni, da ne öçäşmäxiñ bilä seniñ ögütlämäğın meni.

³Yarlıya maña, Biyim, zera çastamen, oñalt boyumnu menim, zera muş(38)çullandılar söväklärim menim.

⁴Džanim menim bek müşçülländi, da sen, Biy, negä diñrä.

⁵Xayt, Biy, da çutçar boyumnu menim, tirciz meni, Biy, yarlıyamaçiña körä seniñ.

⁶Zera kimsä bolmas, ki ölümdä añgay seni, ya tamuçta tapunmaç etkäylär saña.

⁷Xazıyandım men küstünmäximdä menim: yuv(39)dum barça keçäni ornumnu menim da yaşlarım bilä menim töşäkimni çilattım.

⁸Müşçülländi yüräklänmäxtän közüm menim, oprandım men üstünä barça duşmanlarıñniñ menim.

⁹Keri turuçuz, barčaniz, çaysılarıñiz ki etiyriz töräsizlikni.

¹⁰İşitti Biy avazıma yıylamaçiñniñ menim, işitti Biy alıñışma menim, da (40) Biy çoltçamni menim yöpsündü.

¹¹Uyalgaylar da müşçüllängäylär asri barça duşmanlarıñ menim, çaytkaylar kerı da uyalgaylar asri tezindän da müşçüllängäylär.

Haybat Ataga da Oğulga da Ari Džanga.

Saymos ergort [Псалом 31/32]

¹San, çaysına ki boşatlıç boldu yazıçlarıña da yapuldular bar(41)ça aşınganlarıñ anıñ.

²San adamga, çaysına ki heseplämägäy Biy yazıçın anıñ da yoçtur hillälik ayzına anıñ.

³Tiyıldım men, da oprandılar barça söväklärim menim çaxırganıma menim Biygä ⁴kün uzun, kündüz da keçä

Ayırlandı çoluñ seniñ üstümä menim, çayttım zabunluçka, zera oçlandılar mendä tegänäklär.

(42) ⁵Yazıçımni menim körgüziyim saña da töräsizlikimni menim yapmıyım sendän.

Ayttım, ki aytkaymen mendän yazıçımni menim, da sen boşatkaysen barça çirsizliçin yazıçımniñ menim.

⁶Bunun üçün alıñışka turgaylar saña barça ariləriñ seniñ vaçtta yöpsünövlü.

Evet yalıñız suvlardan taşçın köpnüñ, (43) çaysi ki alarga heç nemä tiymägäy.

⁷Sensen işançım menim, tarlıçımda bu, ki çövrämä boldular menim.

Sövünçlüküm menim, çutçar meni alardan, ki çapsadılar meni.

⁸«Açıllı etiyim seni da esli yolda, çayda ki barsarsen, da toçtatıyım üstünä seniñ oñumnu [oğumnu] menim».

⁹«Bolmañiz, neçik at da çatır, zera yoçtur (44) alarda açıl, yügändä da noçtada çistürirsən yanaçlarıñdan alarniñ, ki saña heç nemä tiymaslar».

¹⁰Köp çiyini bardır yazıçılılarıñ, evet çaysıları umsanırlar Biygä, yarlıyamaçi Eyämizniñ bolgay çövräsinä alarniñ.

¹¹Färäh boluçuz da sövünüñüz, toyrular, Biygä ögünüñüz, barçañiz, çaysılarıñiz (45) ki toyrusiz yüräkläriniñ bilä.

Saymos errort [Псалом 37/38]

²Biy, yüräklängäniñ bilä seniñ çarşilamağın meni, da ne öçäşmäxiñ bilä seniñ ögütlämä meni.

³Zera oçuñ seniñ oçlandı mendä, da mendä toçtadı çoluñ seniñ.

⁴Yoçtur saçaymaç tenimä menim yüzündän (46) öçäşmäçiñniñ seniñ.

Yoçtur eminlik söväklärimä menim yüzündän yazıçılarıñniñ menim.

⁵Töräsizlikim menim biyikländi, ne ki başım menim, neçik yük ayır, yükländi üstümä menim.

⁶Irinlädilär da çiridilär yaralarım menim yüzündän [=yüzündän] seziksizlikimniñ menim.

⁷Zabunlandım da aş(47)aç boldum asri, күн uzun çayyulu yürür edim, ⁸zera boyum menim

tolu boldu çiyin bilä da yoxtur saşaymaçlıç tenimä menim.

⁹Xiynaldim da aşax boldum asrı, muñrar edim küstünmäçindän yüräkimniç menim.

¹⁰Biy, alniça seniçdir barça suşlançim menim da küstüngänim menim sendän yapulmadı.

¹¹Yüräkim menim müşçül(48)ländi mendä, da çoydu meni çuvatim menim, yariçi közlärimniç menim, da bu da bolmadı birgämä.

¹²Yaçsi klävüçilärim da yuvuçlarim menim alnima menim yuvuçlandılar da turdular, da yuvuçlarim menim yıraç boldular mendän.

¹³Zulum bilä yaçuliyirlar meni da izdiyir edilär džanımnı menim, (49) çaysıları saşışliyir edilär yamanni üstümä menim, sözlädilär töräsizlikni da hillälükni kün uzun saşışladılar.

¹⁴Yoçsa men — neçik çulaçsız, ki işitmäs, neçik tilsiz, çaysi ki açmas ayzin kendiniç.

¹⁵Boldum men, neçik adam, çaysi ki işitmäs, da bolmagay söz alnina [=açzina] aniç.

¹⁶Men saça, Biy, umsan(50)dim, da sen işitkäysen maça, Biy Teñrim menim.

¹⁷Ayttim, ki bolmagaylar färäh mendä duşmanlarim menim, seskängänlärimä ayaxlarimniç menim üstümä menim ulu-ulu sözlädilär.

¹⁸Men çiyinga hadirmen, da ayçlarim menim alnima menim här sahat.

¹⁹Töräsizlikimni menim aytiiyim da çayyuriyim yazıçlarim üçün menim.

²⁰Hanuz duşmanlarim me(51)nim tiridirlär da çuvatlanıptirlar mendän artıç, köplär edilär, çaysıları körälmäs edilär meni heç yergädän.

²¹Da çaysıları tölädilär maça yaman, ornuna yaçşiniç yaman sözlär edilär mendän, zera men barir edim artından toyruluçnuç.

²²Xoymağın meni, Biy Teñrim menim, da ni keri bolmağın mendän, ²³baçkin boluşma maça, Biy, çut(52)çarılmaçimniç menim.

Saymos çorrort

[Псалом 101/102]

²Alışima menim, Biy Teñri, çulaç çoy, çaxiriçim menim saça kelgäy, ³çaytarmağın yüzünniç seniç mendän.

Kününä tarlıçimniç menim aşaxlat maça çulaçiniç seniç, çaysi künnü sarnasam saça, tezdän işit maça.

(53) ⁴Tügändilär, neçik tütün, künlärim menim, da söväklärim menim, neçik çamiş, çurudular.

⁵Çalindim, neçik biçän, da çurudu yüräkim menim, unuttum yemä ötmäkimni menim, ⁶avazından küstünmäçimniç menim.

Yabuştı söväklärim benim tenimä benim, ⁷oçsadim men hawalasanga yabanlıçta.

Boldum men neçik sova (54) pustalıçta, ⁸tuydum da boldum neçik çipçix yalıç öv üsnä.

⁹Tabaladilar meni duşmanlarim benim kün uzun, da ögütçilärim benim bilä ant içärlär edi.

¹⁰Külnü, neçik ötmäkni, yedim da içkimni benim yaş bilä çariştirdim

¹¹Yüzündän öçäşip yüräklänmäçiniç seniç, zera sen biyiklättiç da aşaxlattıç meni.

(55) ¹²Künlärim benim, neçik kölgä, keçti, da men, neçik biçän, çurudum.

¹³Sen, Biy, meñilik barsen, da jişadaglıçiniç seniç džınstan džinska.

¹⁴Sen turup şayavatlanırsen üsnä Sionnuç, zamanı şayavatlanmaçiniç aniç, yetişıptir sahati.

¹⁵Biyändi çullariç seniç taşlarına aniç da topıraçına aniç şayavatlangaylar.

(56) ¹⁶Xorçkaylar dinsizlär atıçdan seniç da barça çanları yerniç haybatıçdan seniç.

¹⁷Yasar Biy Sionnu da körüngäy haybatı bilä kendiniç anda.

¹⁸Baçtı ol alışına aşaxlanganlarıniç da heç etmädi çoltçaların alarniç.

¹⁹Yazılğay bu džinska özgä çoyovurtka, çaysi ki tapunuptur alışılama Biyni.

(57) ²⁰Baçtı ol biyikliktan arilikiniç kendiniç, Biy köktan yergä baçtı.

²¹İşitmägä küstünmäçinä baçlılarıniç, da çeşmä ölümgä oylanların borçlularniç.

²²Aytma Sionga atin Eyämizniç da alışin aniç Jerusaçemdä.

²³Yiçiştirma çoyovurtların birgä da çanlarga çuluç etmä Eyämizgä.

²⁴Dçuwap berdi açar (58) yolunda çuvatiniç kendiniç azlıçin künlärimniç menim, ²⁵töz maça da çıçarmağın meni yarimından künlärimniç menim, zera džınstan džinskadir yıllariç seniç.

²⁶Ilgärtin, Biy, himlärin yerniç toçtattıç, da işläri çollariniç seniç köktür.

²⁷Alar aşsarlar, da barsen da çalırsen meñilik.

(59) Barçası, neçik ton, opransarlar, neçik ki-yinişni teşkirsärsen alarni, da teşkirilsärlär.

²⁸Evet sen olsen, da yıllariç seniç keçmästir, ²⁹oylanları çullariçiniç seniç turgaylar anda da züryätlerine alarniç meñilik onarılgay.

Saymos hinkerrort

Tapma [...] çayıtta.

(60) *Saymos vecerrort*

[Псалом 129/130]

¹Teränliktan sarnadim saça, Biy, ²Biy, işit avazıma menim.

Bolgay çulaçın senin işitmä avazin alyışimni menim.

³Egär töräsizlikimni menim tergäsän, Biy, Biy, evet kim bolur turma alniña senin? ⁴Zera sendändir arınmaçlıç.

⁵Atiñ üçün senin tözdüm, Biy. Töz, dżanim men(61)im. Sözünä senin ⁶umsandı dżanim menim, Biygä.

Vaıhtından ertäniñ çax keçägä diñrä, vaıhtından ertäniñ ⁷umsandı Israjel Biygä.

Eyämizdändir yarlıyamaç köp, andandır çutçarmaçlıç, ⁸da ol çutçardı Israjelni barça tarlıçlarından alarniñ.

Haybat Ataga da Oıulga da Ari Dżanga.

(62) *Saymos ewt'nerrot*
[Псалом 101/102]

Biy, işit alyışima menim".

Tapma 22 çayıtta.

Haybat Ataga da Oı".

Hajr mer.

Haybatına Biy Teñriniñ, yergälikinä körä Ermeni surp yuıçövünüñ.

Bu alyışlarni Biy Teñrigä sunma ertägi alyışta.

[Псалом 89/90: 14-16]

(63) ¹⁴Tolduıç ertäräk yarlıyamaçın bilä senin, sövündüç barça künlärindä tirlikimizniñ bizim.

¹⁵Bolduıç färäh ornuna künlärniñ, ki aşax etti bizni da yıllar, çaysıların da ki kördüç çiyinlar.

¹⁶Baıķın, Biy, çullarıña senin, da işinä çoluñnuñ, da yol (64) körgüz oylanlarına alarniñ, ¹⁷da bolgay yarıçı Eyämiz Teñriniñ üstümüzgä bizim.

Işin çolumuznuñ bizim toıru etkin bizgä, Biy, işin çolumuznuñ bizim oıart bizgä.

Haybat Ataga da Oıulga da Ari Dżanga hali da här kez meñi meñilik. Amen.

Üç igitniñ çoltçası

Xaysi ki ot içinä Biy (65) Teñrini haybatlıy edilär. Na biz dä ulu inam bilä çolıyıç da yalbarıyıç alar bilä birgä ari atın surp Errortutıunnuñ, ki bolgaybiz kerı bolma sönövsüz ottan.

[Даниил 3: 26-45.

Молитва Азари]

(66) ²⁶Alyışlısen, Biy Teñri, atalarimizdan bizim, alyışli haybatlangan atıñ senin meñilik.

Könülük bilä keçirdiñ bu barçanı da bizim bilä toırusen sen, Biy, ²⁷da barça işläriñ senin toıru(67)dur, da barça töräñ senin könüdü.

²⁸Toıru törä keltirdiñ üstümüzgä bizim barçaga körä, nenin [=neni] ki yeberdiñ üstümüzgä bizim da şahärinä ari atalarimizniñ bizim Erusaçemniñ.

Toıru bilä da könülük bilä yeberdiñ bunu barça üstümüzgä bizim yazıçlarımız üçün bizim.

²⁹Töräsizländiç, aşin(68)diç, baştaç bolup sendän, yazıçlı bolduıç barçada ³⁰da buyruçunuñ senin saçlamadıç.

Saçlamadıç, neçik simarladıñ sen bizgä, ki yaıçını tapkaybiz biz sendän.

³¹Hali barçanı, çaysın ki ettiñ da neni ki yeberdiñ üstümüzgä bizim, toıru yarı bilä ettiñ.

³²Çıçara berdiñ bizni (69) çoluna duşmanlarımızniñ bizim, töräsizläriñ, beklärgä da baştaçlarga.

Çoluna çanniñ töräsizniñ da yamanniñ barça yerdä çıçara berdiñ bizni.

³³Da hali yoıtur bizgä vaıt açma aıçimizni bizim, ki uyatlı da taba bolduıç çullarıña senin çuluıç etkän.

³⁴Yoısa çıçara bermä bizni soıyuga diñrä (70) atıñ üçün senin, tayıtma niyätiniñni senin da kerı etmä yarlıyamaçınıñni senin bizdän

³⁵Araham sövükün üçün senin, da Sahag, çuluñ, da ari Israjeliñ üçün senin.

³⁶Atadiñ alarga da ayttiñ: «Arttıriyim züryätiniñni siziñ, neçik yolduzların köknüñ da neçik çumnu çiriçına teñizniñ».

³⁷Da hali, Biy, eksildiç (71) biz, ne ki barça dżinslar, da zabunluıçtabız här yerdä bugün yazıçlarımız üçün bizim.

³⁸Yoıtur bu zaman buyruçı, markare da yol körgüzüci, ne bütöv çurban, ne temyan oıenık'kä, ne yer çurbanların sunma alniña senin, yarlıyamaç tapma sendän.

³⁹Yoısa boyumuz bilä aşaxlanıp, da dżanimizniñ müşçüllüçü bilä yöp(72)sünövlü bolıyıç biz, neçik bütöv çurban çoyların da tuvarların, da neçik tümän-tümän semiz çozular.

⁴⁰Bu türlü yöpsünövlü bolsun çurbanımız bizim bugün alniña senin, ki tügäl tapulgaybiz atından senin da dügül uyat umsanganlarga saña.

⁴¹Da hali kelirbiz artından senin barça (73) yüräkimiz bilä bizim, çorçarbiz sendän, çolarbiz yüzüñni senin, ⁴²Biy, uyatlı etmä bizni.

Yoısa etkin bizgä sekinlikiniñ körä senin da köplüçünä yarlıyamaçınıñniñ senin, ⁴³çutçar bizni tamaşalarıñ üçün senin, da haybatlı bolsun atıñ senin meñilik.

⁴⁴Uyatlı bolgaylar barçası, çaysıları ki çiyınlar çullarıñniñni sen(74)in, uyatlı bolgaylar zulumlari alarniñ, da barça çuvatları alarniñ sıngaylar.

⁴⁵Da tanıgaylar, ki sensen Biy Teñri yalıç, haybatlanıpsen üsnä barça dünyanıñ.

[Даниил 52-57.

Молитва трех отроков]

⁵²Alÿišlisen sen, Biy Teŋri, atalarimizdan bizim, ögövlü da ayruçsu biyiklängän atij seniñ meñilik.

Da alÿišlidir atij ari haybatijniñ seniñ, ögövlü da ayruçsu”.

⁵³Alÿišlisen dadžarında haybatlı arilijiniñ seniñ, ögövlü”.

⁵⁵Alÿišlisen üstünä olturuçunuñ padşahlıçijniñ seniñ, ögövlü”.

⁵⁴Alÿišlisen, ki olturupsen k’eeröpelärdä da baçiyirsen tibsizlikkä, ögöv”.

⁵⁶Alÿišlisen üsnä toxtalmaçına köknüñ, ög”.

⁵⁷Alÿišlañiz, barça iş(76)lärin [=işläri] Eyämizniñ, Biyni, alÿišlañiz da biyiklätiñiz anı meñilik.

[Псалом 148: 1-4, 7-10]

¹Alÿišlañiz, kök, Biyni, alÿiš[lañiz da biyiklätiñiz anı meñilik].

²Alÿišlañiz, frištäläri Eyämizniñ, suvlar, ki üstünä köknüñ, Biyni, alÿiš”.

³Alÿišlañiz, çuvatları Eyämizniñ, günäş da ay, Biyni, al”.

Alÿišlañiz, yolduzlar, ⁴köktägi yaımurlar da yağış, Biyni, alÿiš”.

(77) ⁷Alÿišlañiz, barça yellär, ot da isi, Biyni, al”.

⁸Alÿišlañiz, sovuxlar da çurçaç, yağış da çarlar tüşkän, Biyni, alÿiš”.

Alÿišlañiz, buzlar, da açılıçlar, da çar, Biyni alÿiš”.

Alÿišlañiz, kündüz, keçälär, yariç da çaramçu, Biyni, alÿiš”.

Alÿišlañiz, bulutlar da yaşnamaçlar, yer, Biyni, alÿiš”.

(78) ⁹Alÿišlañiz, taylar da örlär, barça bitişläri yerniñ, Biyni, al”.

Alÿišlañiz, çovraçlar, teñiz da özänlär, Biyni, alÿiš”.

¹⁰Alÿišlañiz, ulu balıçlar da barça çaynaşkanlar, çaysi ki suvda, uçar çuşları köknüñ, Biyni, al”.

Alÿišlañiz, kazanlar da hayvanlar, oylanları adamlarniñ, Biyni, alÿiš”.

(79) Alÿişlagay Israjel Biyni, alÿiš”.

Alÿišlañiz, k’ahanalar, Biyni, alÿiš”.

Alÿišlañiz, çulları Eyämizniñ, Biyni, al”.

Alÿišlañiz, džanlar da tiniçları toyrularniñ, Biyni alÿiš”.

Alÿišlañiz, arilər da aşaç yüräklilär, Biyni, alÿiš”.

Alÿišlañiz, Anania, Azaria da Misayel, Biyni, alÿišlañiz da biy(80)iklätiñiz anı meñi meñilik.

Alÿiši surp Asduadzadzinniñ

Medžacuşe

[Лука 1: 46-55:

Гимн Марии]

⁴⁶Biyiklätkäy boyum benim Biyni, ⁴⁷da sövüngäy džanim benim Teŋrim Xutçuarıçim bilä benim.

⁴⁸Ki baçtı üsnä aşaxlıçı çaravaşiniñ kendiniñ, bundan soñra san bergäylär maña (81) barça džinslar.

⁴⁹Etti maña ulu-ulu çuvat, da aridir atı anıñ.

⁵⁰Yarlıyamaçni etti džinstan džinska, çorçuçiläriña kendiniñ, ⁵¹etti çuvatın biläki bilä kendiniñ.

⁵²Tozdurdu fikirlärindän yüräklärniñ da söktü çuvatlıların olturuçlarından.

Aşaçni biyiklätti, ⁵³hasrätlärni toldur(82)du igilik bilä da ulularni yeberdi boş.

⁵⁴Abrađi Israjelni, çulun kendiniñ, añıp yarlıyamaçin kendiniñ,

⁵⁵Neçik sözlädi atamızga bizim Aprahamga da züryätina anıñ meñilik.

Zakaria markareñiñ

[Лука 1: 68-79:

Гимн Захарии]

⁶⁸Alÿišli Biy Teŋrиси Israjelniñ, ki baçtı da etti çutçuarıлмаaçni çoyovurtuna kendiniñ.

(83) ⁶⁹Turyuzdu bizgä münüz çutçuarıлмаaçniñ övündän Tawit’niñ, çulunıñ kendiniñ, ⁷⁰neçik sözlädi ayızları bilä ariläriniñ, ki meñликтän markarelar edilär,

⁷¹Xutçuarıлмаaç duşmanlarimizdan bizim da çolundan barça körälmäçsizlärimizdän bizim;

⁷²Etmä yarlıyamaçni atalarimizga bizim da aña bitikin arilik(84)iniñ kendiniñ,

⁷³Antin, çaysi ki ant içti Aprahamga, atamızga bizim, bermä bizgä ⁷⁴başça çorçmaçtan çutçuarıлмаaçni duşmanlarimizdan bizim,

⁷⁵Tapunma anı arilik bilä da toyruluç bilä alnina anıñ barça künlärinä tirlikimizniñ bizim.

⁷⁶Da sen, oylan, markare Biyiktäğiniñ ündälgin: barsarsen alnina (85) Eyämizniñ hadirlämä yolun anıñ,

⁷⁷Bermä bilmä çutçuarıлмаaçin çoyovurtunuñ kendiniñ boşatlıçka barça yazıçlarimizga bizim,

⁷⁸Şayavati üçün yarlıyamaçiniñ Eyämiz Teŋrimizniñ bizim, ki köründü bizgä günäş biyikликтän yariçli etmä çaramçuluçumuznu bizim,

⁷⁹Saçma yariçni üstü(86)nä bularniñ, çaysi ki olturup ediç çaramçuluçta da kölgäsinä ölümniñ, tüzätmä ayaçlarimizni bizim yoluna eminlikniñ.

Simeon xartniñ

[Лука 2: 29-32:

Пророчество Симеона]

²⁹Hali çeş xuluşnu seniñ, Biy, sözünä körä seniñ, eminlikkä, ³⁰ki kördü közlärim menim xutxarmaşniñni seniñ, ³¹çaysi ki hadirlärsen alnına barça žoğovurtnuñ,

(87) ³²Yariç köründün dingsizlärgä da haybat žoğovurtuña seniñ Israjelniñ.

Оуормеа inc Asduadz

Tapkaysen [...] sanda.

Haybat Ataga.

[Псалом 148]

Ankea da Zakarianiñ.

¹Alyişlañiz Biyni köktä, alyişlañiz ani biyiklik-tä.

²Alyişlañiz ani, friştäläri aniñ, alyişlañiz ani, barça xuvatları aniñ.

(88) ³Alyişlañiz ani, günäş da ay, alyişlañiz ani, barça yolduzlar da yariç.

⁴Alyişlañiz ani, kökläri köknün, suvlar, ki bi-yiksiz, ne ki kök, ⁵alyişlañiz atin Eyämizniñ,

Zera ol aytı, da boldular, buyurdu, da toxtal-dılar.

⁶Turyuzdu alarni meñi meñilik; nişan çoydu, çaysi ki keçmäs.

⁷Alyişlañiz Biyni, yer(89)dä çoyurlar da barça teränliklär,

⁸Ot da tolu, çar da buz, yel da dufan, ki etär-siz sözün aniñ,

⁹Taylar da barça biyiklär, teräk yemiş berüci da barça ormanlar,

¹⁰Kazan da barça hayvanlar, sürkülğan da barça uçar çuş çanatlı,

¹¹Xanları yerniñ da xuvatlıları kendiläriniñ, buyruçılar da (90) barça töräçiläri yerniñ,

¹²Otuzyaşlılar da gojslar, çartlar da oylanlar, ¹³alyişlañiz atin Eyämizniñ;

Biyikländi atı aniñ yalyiz, tapunmaç añar köktä da yerdä.

¹⁴Biyik etär Biy müñüzün žoğovurtunuñ ken-diniñ, alyişi barça ariläriniñ añar oylanlarından Is-rajelniñ, žoğovurt, ki yu(91)vuxtur Biygä.

[Псалом 149]

Ankea da Zakarianiñ.

¹Alyişlañiz Biyni alyiş bilä yäñi, alyiş añar yï-yövünä arilärniñ.

²Sövüngäy Israjel yaratučisında kendiniñ, oylanları Sionnuñ sövüngäylär çanlarında kendiniñ.

³Alyişlagaylar atin aniñ alyiş bilä, saymos bilä sarnagaylar añar.

(92) ⁴Biyänir Biy žoğovurtuna kendiniñ, ari da biyik etär sekinläri xutxarılmaçta.

⁵Ögüngäylär ariläri haybat bilä, da sövüngäylär tinçliçlarına kendiläriniñ, ⁶da biyiklätkäylär Teñrini ayızları bilä kendiläriniñ.

Xiliç ekiyanlı berdi çollarına alarniñ ⁷alma tölöv dingsizlärdän çarşiliçka barça žoğovurtka,

(93) ⁸Baylama çanların alarniñ bay bilä, çerüv başçıların alarniñ çol biçovları bilä temirdän,

⁹Etmä alarga yaryu yazılğandan. Da haybat budur barça arilärinä aniñ.

[Псалом 150]

Ankea da Zakarianiñ.

¹Alyişlañiz Teñrini arilikindä aniñ, alyişlañiz ani bunyatlı çuvatında aniñ.

(94) ²Alyişlañiz ani çuvatında aniñ, alyişlañiz ani köplüçündä ululuğunun aniñ.

³Alyişlañiz ani avazlı alyiş bilä, alyişlañiz ani saymos bilä da alyiş bilä.

⁴Alyişlañiz ani sövünçlük bilä, maçtaniz ani färählik bilä.

[⁵Alyişlañiz ani söz bilä tatlı, alyişlañiz ani avaz bilä iştövlü.]

⁶Alyişlañiz ani avaz bilä şükürlü, barça džan-lar, alyişlañiz Biyni.

(95) P'ark' ipacuns

Haybat biyiklikkä Teñrigä, da yergä eminlik, adamlarga bazlıç, alyiş saña biyiklikkä, alyişlisen, Biy Teñrimiz bizim.

Alyişlarbiz seni, Biy, da maçtarbiz seni, tapu-nurbiz, Biy, seni, da yerni öpärbiz saña, haybatlar-biz seni, şükürlübiz, Biy, sendän seniñ (96) ulu haybatıñ üçün.

Biy, padşah ari köktägi, Teñri da Ata barini tutuči, Biy da Oylu Ataniñ yalyiz toγgan Jisus K'risdos, da Ari Džan.

Biy Teñri da Oylu Ataniñ, çaysi ki aldıñ biz-imkini ari gojstan, yarlıyadıñ, kötürdün yazıçni dünyadan, da hali yöpsün çoltçamizni bizim.

Ari, ki olturupsen oñ yanına Ataniñ, yarlıya bizgä. Zera sen yal(97)çiz arisen, yalyiz Biyimiz bi-zim, Jisus K'risdos, Biy da Ari Džan, ol haybattan-dır Teñri Ata bilä, amən.

Da här vaçt alyişlarbiz seni, Biy, da ögärbiz ari atıñni seniñ meñi da meñi meñilik. Arzani et-kin, Biy, bu künnü keçirmä eminlik bilä da yazıç-tan başça saçla bizni.

Alyişlisen, Biy, Teñri atalarimizniñ bizim, ö(98)-gövlü da haybatlıdır atıñ seniñ ari meñilik, amən.

Alyişlisen, Biy, övrät maña toγruluxuñnu se-niñ.

Biy, išançimiz bolduñ bizim džins-džinstan.

Men xolarmen, Biy, yarlıya maņa da oñalt bo-
yumnu benim, men yazıx ettim saņa.

Körgüz bizgä, Biy, yarlıyamañıñni seniñ da
xutxarımañıñni seniñ ber biz(99)gä.

Biy, yarlıyamañıñni [=yarlıyamañıñ] seniñ me-
ñilik, işin xoluñnuñ seniñ körümsüz etmägin.

Biyim benim, seni işanç kendimä ettim, övrat
maņa etmägä erkiñni seniñ, zera sensen Teñrim
menim.

Yalyız sendändir, Biy, çovrañi tirilikniñ, da
yariñi bilä yüzüñnüñ seniñ köriyirbiz yariñni.

Saçkın yarlıyamañıñni seniñ, kimlär ki tanır-
lar seni, Biy.

(100) Haybat, da hörmät, da yer öpmäx biyik-
likkä Ata Oylul Ari Džanga hali da här kez meñi
meñilik, ameñ.

Surp Asduadz

Ari Teñri, ari da xuvatlı, ari da ölümsüz, ki
xaçlandıñ bizim üçün, yarlıya bizgä.

Üç kez ayt.

Haybatlı da alyışlı dayma ari gojs Asduadz-
dzin Mariam, anası K'risdosnuñ, sungın xoltxa-
mizni bi(101)zim Oyluña seniñ da Teñrimizgä bi-
zim.

Xutxargay bizni sinamañtan da barça tarlıxla-
rimizdan bizim.

Der amenagal

[2 Паралипоменон, после 36 главы.

Молитва Манасии]

Biy barini tutuči, Teñrиси Aprahamniñ da Sa-
hagniñ, Jagopnuñ da alarniñ artar oylanlarniñ, bar-
çani tutuči Biy, boşat maņa benim yazıxlarimni.

(102) Ki ettiñ köknü da yerni, da barça körkün
alarniñ, barçani tut".

Ki bayladıñ tenizni sözüñ-buyruxuñ bilä, yap-
tıñ teränlikläрни, möhürlädiñ xorçulu da haybatlı
atiñ bilä, barçani tu".

Ki barça nemä seskänip titrär yüzündän xor-
çulu xuvatıñniñ seniñ, barça".

Yetövsüzdür ulu zorku haybatlı arilikiñ(103)-
niñ seniñ, srogıydir yüräklänmäxiñ da öçäşmäxiñ
seniñ üsnä yazıxlılarniñ, ölcövsüz da tergövsüzdür
yarlıyamañi sövüküñnüñ seniñ, barça".

Sen, Biy, biyiklängän, şayavatlisen da yarlıyo-
vuči, ki hayufsunursen yamanlıxi üsnä adamlar-
niñ bar".

Sen, Teñri, xoymadiñ luđz artarlar üçün Apra-
hamga, Sahagga, Jagop(104)ka, çaysilari ki yazıx
etmädilär saņa, bar".

Yoçesä xoıduñ poşmanlıx men yazıxlı üçün, ki
yazıxlandıñ, teñizniñ xumundan artıx da köpländi
töräsizlikim benim, barça".

Dügülmen arzani baçma da körmä biyiklikin
köknüñ köplüxündän töräsizlikimniñ benim, bar-
ça".

Tas bolupmen men tutmañından bayından
(105) temir biyovlarniñ, çaysi ki maņa yoxtur tinç-
liç, barça".

Yüräkländirdim öçäşmäxiñ da yaman alniña
seniñ ettim, turıyuzdum guřk' da arttırdim öçäş-
mäxiñ džanıma benim, barça".

Da hali, Biy, aşaxlatırmem tizlärin yüräkim-
niñ benim da xolarmem tatlı yarlıyamañıñdan se-
niñ, barça".

Yazıxlandıñ, Biy, ya(106)ziñlandıñ da törä-
sizlikimni benim mendän bilirmem, barça".

Yalbarip sendän xolarmem, boşat maņa, Biy,
boşat da tas etmägin meni töräsizlikimä körä me-
nim, barça".

Meñilik öçäşmä maņa, Eyäm, da añma ya-
manlıxlarimni benim alniña seniñ, da borçlu et-
mägin meni tüşkänlär bilä yer tibiñä yamanlıxları
bilä kendiläriniñ, (107) barçani tutuči Biy".

Zera sen Teñri, Teñri poşman bolganlarniñ,
umsasisem, da maņa körgüz yaçşi etüçilikiñni se-
niñ, ki arzanisizmem, bar".

Tirgizgäysen meni köplüxünä körä yarlıyama-
ñıñniñ seniñ, da men alyışliyiñ seni barça künlä-
rimdä tirlikimniñ benim, barça".

Seni, Biyim, alyışlarlar barça köktägi frištä-
(108)lär, da seniñdir haybat meñi meñilik, ameñ.

[Молитва]

Yalbarip xolarmem sendän, Biy, boşat maņa
menim yazıxlarimni.

Köplärgä yarlıyovuči Biy, yarlıya maņa, yazıx-
lıga.

Teñri, arit meni, yazıxlini, yazıxıtan da tirgiz.

Teñri, şayavatlan men yazıxlı xuluñ üsnä da
yarlıya maņa, (109) köpyazıxlıga.

Barçadan alyışlı surp uhi daymagojs Asdua-
dzdzin Mariam, pareços bol Biyimizgä bizim
üçün.

Barça arilari Teñriniñ, pareços boluñuz köktä-
gi Ataga biz yazıxlılar üçün.

K'risdos, Oylu Teñriniñ, öç saçlamagan, yöp-
sün xoltxamizni bizim, zera saņa işanırbiz boyu-
muz bilä bizim.

Yeñüçi xuvatı bilä, (110) ari da tirlik etüçi, da
özdän xaçıñ bilä seniñ saçla bizni.

Da yeber, Biy, frištäsin eminlikniñ, ki kelip
saçlagay bizni küñdüz da keçä.

Da adam sövüklüküñ bilä seniñ, añ bizni, Biy,
añ, xaçan kelsäñ xanlıxiñ bilä seniñ, da yarlıya ma-
ña.

Hawadov xosdovanim
Al'yış surp Erortut'unga

Här zaman tiyişlidir aytma.

[11.] [1.] Inam bilä xosdovanel bolup da yerni öpärmən saña, Ata Oylul Ari Džan, etilmägän da ölümsüz tarbiat, yaratučisi friştälärniñ, da adamlarñiñ, da barça bolganlarñiñ, yarlıya seniñ yaratkanlarıña da maña, köpyaziçliğa”.

[2.] Inam bilä xosdovanel bolup da yerni öpärmən saña, ayirilmagan Ya(112)riç, Ata Oylul Ari Džan, da bir Teñrilik, yaratuçi yariçni da tas etüci çaranyuluçnu, tas et menim džanımdan çaranyulu yazıçni da biliksizlikni, da yariçlat esimni menim bu sahat al'yış etmägä saña biyänçinä körä, da yöpsüniyim sendän çoltçamni menim, da yarlıya”.

[3.] Ata köktägi, könü Teñri, ki yeberdiñ sövük(113)lü Oyluçuñu çoltçasına bulargan adamlarñiñ, meya seniñ alniña yerdän kökkä dirä, yöpsün meni, neçik keräksiz oylunu, da kiydir maña burungi yariçli tonnu, çaysi ki yalanaçlandıñ yazıç bilä, da yarlıya”.

[4.] Oylu Teñriniñ, könü Teñri, ki aşıçlandıñ Ataniñ çoynundan, da aldıñ ten ari gojs Mariamdan, çutçarıлма(114)çimiz üçün bizim çaçlandıñ, da kömüldüñ, da turduñ ölüdan, da ayındıñ haybat bilä kökkä, meya seniñ alniña yerdän kökkä dirä, añ meni, neçik çaraççini, çaçan kelsän çanlıçıñ bilä, da yarlıy”.

[5.] Džani Teñriniñ, könü Teñri, ki endiñ Jortananda da vernadunda da yariçlattıñ meni yuvmaçı bilä surp awazanıñ. Meya yerdän kök(115)-kä dirä seniñ alniña, arit meni ekinçi Teñrilik ot bilä, neçik surp arakeçläriñni ari vernadumda, da yarlıya”.

[6.] Zadasız tarbiyat, meya saña sayışim bilä menim, džanim da tenim bilä, aña ilgäriği yazıçlarımnı menim ari atıñ üçün seniñ, da yar”.

[7.] Baçuçi barçasın, meya saña sayışim bilä, sözüm bilä da çilinganim bilä, buzgın çol bi(116)-tikiñ yazıçlarımnıñ menim, da yazgın atımnı menim meñilik düftärindä, da yar”.

[8.] Tergövüçi yapuçlarıñni, meya saña erkli u erksiz, bilganim bilä da bilmäganim bilä, boşatlıç ber yazıçlı çuluña, çaysi ki surp awazandan, toçganımdan çaç bu küngä diñrä yazıçlımen Teñriliçiniñ alniña sezikliklärim bilä menim da barça boçuñ(117)larım bilä tenimniñ, da yar”.

[9.] Barçanı ayovuçi Biy, çoygın közät közlärimä menim ari çorçuñnu seniñ, ki artıçsi baçmagaymen, da çulaçım bilä yazıç işitmägäymen, da ayzım bilä yalçan sözlämägäymen, da yüräkim bilä yaman sayış etmägäymen, da çollarım bilä ya-

man çilinmagaymen, da ayaçlarıñ bilä yaman yollarga barmagay(118)men, yoçsa tüzät barça tepränişläriñ tenimniñ menim, ki barçada buyruçuña körä seniñ bolgaylar, da yar”.

[10.] Otlul tiri K'risdos, otlul sövüküñni seniñ, çaysi ki saldıñ dünyâda [dünâda?], palaylat boyuma menim, ki küydürgäy aruvsuzluçun džanımnıñ menim, da aritkay çiyasin esimniñ menim, da aritkay yazıçın tenimniñ menim, da yandırgay ya(119)riç bilmäçin bilä yüräkimä menim, da yar”.

[11.] Açılı Ataniñ Jisus, ber maña açıl yaçşini sayışlama da sözlämä da etmägä alniña seniñ här sahat, da yaman sayıştan da çilinmaçtan çutçar meni, da”.

[12.] Klävüçi yaçşiliçni Biy, yaçşi etüci, çoymagın meni erkimä körä menim barmaga, yoçsa yol körgüz maña här vaçt seniñ erkinä körä, da”.

[120.] [13.] Köktägi Xan, ber maña uçmaçıñni seniñ, çaysi ki çirer ettiñ sövüklülärinä seniñ, da küçäyt yüräkimni menim, ki körälmägäy yazıçni da sövgäy seniñ ari töräñni, da yar”.

[14.] Ayovuçi yaratkanlarıñni, saçla džanımnı da tenimni menim seniñ ari çaçın bilä aldovuçi yazıçtan, sınamaçıñdan eski duşmannıñ, da yaman kişilärniñ aldamaçıñdan, da barça tinsizliçtan džanımnı u tenimni, da yar”.

[15.] Közätüçi barçadan K'risdos, oñuñ seniñ kölgä bolgay üstümä menim kündüz u keçä, övdä olturganda, yolda yürügändä, yuçlaganda, turganda, ki heç seskänmägäymen, yar”.

[16.] Teñrim menim, çaysi ki açarsen çoluçnu seniñ da toldurursen barça yaratkanlarıñni yar(122)liçamaçın bilä seniñ, saña sımarlarmen džanımnı menim, sen çayçur da hadirlä džan u ten keräkimni bu kündän çaç meñilikkä dirä, da yarlı”.

[17.] Xaytaruçi bularganlarıñni, çaytar meni yaman övränçiklärimdän menim yaçşi çilinmaçka da berkirt džanımda menim çorçulu ölär küñümni, da çorçusun tamuçnu, da sö(123)vükün uçmaçıñni, ki çaytkaymen yazıçtan da çilingaymen toyruluçnu, yar”.

[18.] Čoovraçı ölümsüzlükniñ axtırgın yüräkimdän menim poşmanlıç yaşın, neçik bornıñniñ, ki yuvgay yazıçın boyumnuñ menim dünyâdan keçkänimdän ilgäri, yar”.

[19.] Baçışlovuçi yarlıçamaçni, baçışla maña könü inam bilä da yaç(124)şi ämäl bilä, ülüşlü bolup ari teniñdän da ari çaniñdan, kelmägä seniñ alniña, y”.

[20.] Yaçşi etüci Biy, yaçşi friştägä sımarlaysen tatlılıç bilä sımarmaga džanımnı menim,

da uruřsuz keĉirmägä eski duřmanniņ yamanın-
dan, ĉaysi ki kök tibiñadirlär, ya”.

[21.] Yariĉ könu K’risdos, arzani et dĉanımnı
menim sövünçlük bilä körmägä yari(125)ĉin hay-
batıñniņ seniņ üñdälgän küñdä, tınmaga yaĉři
umsa bilä ĉaĉ seniņ haybatlı ekinçi kelgäninä di-
rä”.

[22.] Yarıuĉi könu, ĉaĉan kelsäñ haybatı bilä
Atanıñ yarıu etmägä tirilärgä da ölülärgä, kirmä-
gin yarıuga ĉuluñ bilä seniņ, yoĉsa ĉutĉar meni
meñilik ottan, da işittirgin maña sanlı üñdövün
artarlarnıñ köktägi (126) ĉanlıĉıña seniņ, ya”.

[23.] Barına yarlıyovuĉi Biy, yarlıya barĉa
inanganlarga saña, menimgilärinä da yatlarga, ta-
nıñanlarga [da tanımaganlarga], tirilärgä da ölü-
lärgä, boşat duřmanlarıma benim da meni köräl-
mägänlärgä, da ĉaytar alarnı yamanlıĉlarından,
ĉaysi ki bardır benim üçün, da yarlıya alarga da
maña, köp (127) yazıĉlıga, da yarlı”.

[24.] Haybatlı Biy, yöpsün ĉoltĉasin ĉuluñnuñ
seniņ, da tügällä yaĉřılıĉka yalbarmäñimni me-
nim, pareĉosluĉu bilä surp Asduadĉadĉinniņ da
surp Jovaneř garabedniņ, da surp Sdep’anos, bu-
runĉi tanıĉıñniņ, da bizim atamizniņ surp Lusa-
woriĉniņ, da surp arak’ełlärniņ, markarełärniņ, da
surp hayrabedlärniņ, da surp mardiroslar(128)niņ,
da surp gusanklärniņ, da barĉa friřtalärniņ Mik’a-
jelniņ da Kaprielniņ, serovpełärniņ da k’erovpełär-
niņ, da barĉa arilärniñniņ seniņ, köktägilärniņ da
yerdägilärniņ, da saña haybat da yerni öpmäĉ, ayı-
rılmagan surp Errortut’iunga, hali da här kez da
meñi meñilik, ameñ.

Tawanut’iun, ĉosdovanut’iun alnına

(129) Inam bilä tapunurmen ari Errortut’iun-
nu da bir Teñrilikni ayırılmagan.

Inanırmen Ataga, ki atalıĉi yetövsüzdür, ina-
nırmen Oĉulga, ki toĉgani tergövsüzdür.

Inanırmen Ari Dĉanga, Atadan ilgäri kelgäni
aytovsuzdur, Ata bilä da Oĉul bilä haybatta da
birliktä.

Inanırmen da tapunurmen bir Error(130)tu-
tiundan yalyız Oĉulunı, erki bilä Atanıñ da biyän-
mäĉi bilä Ari Dĉanniņ, ařaĉlandı bizim ĉutĉarıl-
mäñimiz üçün, endi köktän avedum bilä hreřtaga-
bedniņ yüräkinä ari gojs Mariamnıñ, aldı ten,
dĉan, es, adam tügäl yazıĉtan bařa toĉdu, tügäl-
lik bilä Teñri da adam eki tarbiyattan birländi ayı-
rılmagan birlänmäĉ bilä.

Sözü (131) Teñriñiņ adam boldu, da adam
Teñri boldu buzulmaĉsız birlänmäĉ bilä.

Kirdi ořenk’kä, ki alarnı, kimlär ki ořenk’ tibi-
nä edilär, satun algay yazıĉtan.

Sünätländi ořenk’kä körä, ki sünätlänmägän
yüräkimizni bizim arıtkay yazıĉtan.

Migirdel boldu Jortananda neĉik adam, da
uvatti başın duřmannıñ neĉik Teñri.

ĉaĉlandı dĉu(132)vutlardan neĉik adam, da
ĉutĉardi adam millätin neĉik Teñri.

Kömüldü kerezmanda neĉik adam, da turdu
ölüdän neĉik Teñri.

Ayıñdi haybat bilä kökkä da olturdu oñ yanı-
na Atanıñ biyikliktä.

Kelmäĉtir ol kendi haybatı bilä Atanıñ da Ari
Dĉanniņ yarıu etmägä ölülärgä da tirilärgä, ki
anıñ ölümsüz ĉanlıĉına (133) heĉ tügänmäĉliĉ yoĉ-
tur.

ĉaytıpmen men benim yaman yazıĉlarım
üçün, ĉaysın aytıyım ya ĉaysın biliniyim, zera ne
uĉu bar, da ne ĉiriyi: krisdänlik yergäsinä tügäl
bolmiyirmen, dĉanımnı da tenimni yazıĉ bilä ĉa-
ramyulatıpmen, ölar küñümnü saĉıřlamıyir-
men da Teñriñiņ ĉorĉulu yarıusun esimä keltirmiyir-
men.

Vay maña!

Vay ma(134)ña!

Vay men köpyazıĉlıga, ki ne dĉu vap bersär-
men Teñriñiņ ĉorĉulu yarıusuna!

Da hali umsanıp Teñrigä, da anıñ yetövsüz řa-
yavatına, aytırmen men benim yaman yazıĉla-
rımni, bu surp yuĉövnüñ içinä Teñriñiņ alnına da
surp Asduadĉadĉinniņ, da barĉa arilärniņ, köktä-
gilärniņ da yerdägilärniņ, da benim din atamnıñ
alnına barĉa yazıĉlarımni ay(135)tırmen, ĉaysi ki
ĉiliniipmen dĉanıñ tenim bilä, da barĉa saĉıřlarım
bilä, da sözlärim bilä, da erkli u erksiz bilgänim
bilä, da bilmägänim bilä, küñdüz u keĉä, egär öv-
dä bolganda, egär yolda yürügändä, egär yuĉla-
ganda, egär oyaĉ bolganda.

Yazıĉlımen 5 seziklikim bilä, 6 türlü tepräni-
řim bilä, 12 gövdäm bilä, 365 boĉ(136)unlarım bi-
lä, meya Teñrigä.

Yazıĉlımen közlärim bilä: hamaşa baĉıp özgä-
lärniñ sürätinä, suĉlanıpmen ĉatunga, ĉizoĉlanga
özgäniñ tirlikinä, közüm bilä körüp, esim bilä suĉ-
lanıpmen, da ne ki köz yazıĉı bar, barĉanı ĉiliniip-
men, meya Teñrigä.

Yazıĉlımen ĉulaĉlarım bilä: Teñriñiņ buyru-
ĉun işitmä erinip(137)men, yoĉesä ĉulaĉ ĉoyup-
men tiyiřsiz sözlärgä, yaman ögütäk, panbas et-
mäĉni, ĉıĉara bermäĉni, yergäsiz gälädĉilärni, ya-
man sözlärni ĉulaĉ ĉoyupmen, da ne ki ĉulaĉ yazı-
ĉı bar, barĉanı ĉiliniipmen, meya Teñrigä.

Yazıĉlımen ayzım u tilim bilä: boş sözlärni
sözläpmen, yalyannı aytıpmen, panbas etipmen,

sökünč beripmen, ɣar(138)ɣapmen, erikläpmen, küfür u yaman aytipmen, artixsi külüpmen, özgälärni küldürüpmen, akah yepmen, akah içipmen, boş gälädzilär bilä özgälärni say fikirindän yaman sayışka keltiripmen, da ne ki ayız u til yazıxı bar, barčanı xilinipmen, meya Asduđzoj.

Yazıxlımen yüräkım bilä: yaman sayış etipmen, itlikkä, boynıgıkkä, damâhlikkä, zırgel (139) etmäxkâ, yüräkım bilä kek saylapmen urmaga, ɣanatmaga, öldürmägä, da Tejriniñ ɣorɣulu yarusun esimä keltirmiyirmen, benim ulu yazıxlarımni ɣoyup, özgäniñ kiçi yazıxların sayışlapmen, meya Tejrigä.

Kollarım bilä yazıxlımen: artix alıp, eksik beripmen, alıp yaşıripmen, kişiniñkinä ɣiyipmen, sadaya bermiyirmen, al(140)dapmen, zırgel etipmen, urupmen, ɣanatipmen, yazıx da uyat yergä ɣol uzatipmen, ne ɣadar bolupmen dinsizlik, dżansizliñ etmä, etipmen, ol ɣadar dżanıma ɣiyipmen, ki bir boynumnu say da yazıxsız Tejrigä saxlamiyirmen, meya Tejrigä.

Ayaɣlarım bilä yazıxlımen: yiyövümä tügäl bolmıyirmen, saymosuma, ertägi alyışka, tüş alyışına, tum (141) haybatına, da kečägi alyışka, ɣastalarnı sorma da zındandagılarnı barmiyirmen [baɣmal], ɣariblärnı övümä tindirmiyirmen, yalañaçlarnı kiydirmiyirmen, açlarnı, susamışlarnı yedirip içirmiyirmen, da barča Tejriniñ yollarından yıraɣlanipmen, meya Tejrigä.

Meya Ataga da Oɣulga da Ari Dżanga, bir Tejrilikkä.

(142) Meya surp Asduadzađzingä.

Meya surp da haybatlı K'risdosnuñ ɣaçına.

Meya surp Awedaranga.

Meya surp arakellärgä da markarellärgä.

Meya surp yuxövögä.

Meya surp yixövnün 7 arilikinä.

Meya K'risdosnuñ ari teninä da ari ɣanına.

Meya surp meɣonga.

Meya surp awazanga.

Meya köktägi 9 tas frištälärgä da hreštabelärgä.

Meya (143) surp Lusaworičkä, yarıxlı dininä da könü töräsinä.

Meya surp hayrabelärgä.

Meya surp dżiknaworlarga.

Meya surp zinaworlarga.

Meya surp nahadaglarga.

Meya yazıxsızlarga da yazıxlılarga.

Meya ɣartlarga da igitlärgä.

Meya barča övdägilärimä.

Meya benim bahaban frištämä.

(144) *Oyormea inc Asduadz* [Псалом 50/51]

Här zaman tiyişlidir Biyimizgä sunma.

³Yarliya maña, Tejri, ululuɣuna körä yarlıya-maɣıniñ seniñ, köplüxünä körä şayavatiñniñ seniñ buzgın töräsizlikimni benim.

⁴Ayruɣsu yuvgın meni töräsizlikimdän benim da yazıxımdan benim aruv etkin meni.

(145) ⁵Töräsizlikimni benim mendän bilirmen, da yazıxlarım benim alnıma benimdir här sahat.

⁶Şaşa yalyız yazıx ettim, Biy, da yamannı alnıña seniñ ettim.

Neçik toyrı bolgaysen sözünjä seniñ da yeñüçi yaryuda seniñ.

⁷Töräsizlik bilä başladım, da yazıx bilä toyrudu meni anam benim.

⁸Sen, Biy, könülükni süvdün, körünmägänlärnı (146) da yapuɣlarnı aɣılıñ bilä seniñ körgüzdün maña.

⁹Bürk üstümä zoba bilä, da aruv bolıyım, yuvgın, da ɣardan artıx aɣ bolıyım.

¹⁰İşitövlü etkin maña sövünçlükni da färâhlikni, ki sövüngäylär sövâklärim benim hasrät bolgan.

¹¹Xaytar yüzünü seniñ yazıxlarımndan benim, barča töräsizlikimni benim arıt mendän.

¹²Yüräk ar(147)uv toxtat mendä, Tejri, da dżannı toyrı yäñirt ɣarnımda benim.

¹³Salmagın meni, Biy, yüzündän seniñ da Dżanıñni Ari seniñ çıxarmagın mendän.

¹⁴Bergin maña sövünçlükün ɣutɣarıлмаɣıniñ, dżan ayalıxıñ bilä seniñ toxtat meni.

¹⁵Övrätiyim töräsizlärgä yoluñnu seniñ, da ɣirsızlar şaşa ɣaytkaylar.

¹⁶Xutɣar meni ɣanlarından, Tej(148)ri, Tejri ɣutɣarıлмаımnıñ benim, da sövüngäy tilim benim toyruluɣıña seniñ.

¹⁷Biy, egär erinlärimni benim açsañ, ayzım benim yırlagay alyışiñni seniñ.

¹⁸Egär kläsäñ edi, ɣurban sunar ediñ, evet bü-töv ɣurbanga ne heç biyänmädiñ.

¹⁹Xurban Tejrigä dżan aşaɣ, yüräkni aruv dżan bilä heç aşaɣ et(149)mästir Tejri.

²⁰Yaşışi etkin, Biy, erkiñ bilä seniñ Sionga; da yasalgaylar duvarları Erusaɣemniñ:

²¹Öl vaxtta biyäsärsen ɣurbanga toyruluɣınuñ, [ɣaçan] niyät ɣurbanimizni çıxargay seyanıña seniñ, ögüznü.

Haybat Ataga da Oɣulga da Ari Dżanga hali da här kez meñi meñilik, amən.

Aljš tum zamanina

Toyrı yarıx da könü mejilik, yolnuş tirliki, K'risdos.

Sensen eşiki yarıxniş da berüci mejilik yarlıyamaşni.

Sensen çuvatlı tutuči da çaytaruči bularganni.

Sensen boşatuči yazıxni da arıtuči.

Arıt meni yazıxlarımndan, da çaytar men bularganni, da yaşşı yolga küvür.

Men, (151) keçövlü çuluş da köpyazıxlı, çolar-men sendän, bol şayavatlı, yarlıya maşa, da aştmağın ilgäriği yazıx etkänimni, da boşat maşa, arıt meni arıtuči çuvatıñ bilä, da çutçar meni hesepsiz yazıxlarımndan, ki işkilli bolmagaymen da umsa-siz.

Çeş meni, Biy, yazıx bilä baylanganni, da kerı et meni mejilik çiyından, da boşat maşa suçumnu me(152)nim, neçik boşattıñ andamalojdzga, da toyrı et meni, neçik maksawornu, da keltirmä meni tözümsüz çiyinga, da küvür men arzanisizni färâhlikinä seniñ, ki tiyyisiz maştagaymen seni här sahat, da saşa haybat meşi mejilik.

Xoltça tumba çarşı

Baş, Biy, tatlılıx bilä men leyilangan üsnä yazıx bilä, Biyim da (153) Teşrim benim.

Yüräklänmä sansiz yazıxlarım üçün, da közdän salma yaratılğanıñni.

Yetkizmä üstümä benim yaman casumnu, barını tutuči Biy, da közdän salma men tas bolganni.

Biyim, uzunesli da yamanni aştagan, aşt, Biy, men yüklängänni yazıx bilä, da çürgä yarlıyamaşni bilä boyumnuş yaralarin, çaysi ki yazıxniş (154) butaxi boyumnu çürgädi, da çirik yazıx yaptı boyumnu.

Yeriş boluşluçka men yixilganga da tut yazıx bilä batkan boyumnu, çaysi ki titriyirmen tamuşnuş açısından, boş et meni, Biy, çaysi ki seskäniyirmen sönövsüz ottan, saşla men yışlaganni, Biy, yazıx bilä pintilängän boyumnu arıt, Biyim, da ilgäriği arılär bilä ülüşlü et meni, Teşrim, (155) da tövülgän yazıx bilä boyumnu arzani et körmägä yetizini seniñ da köktägi çanlıçına hali da meşi mejilik, amēn.

Hawadov ayt, 111 san.

Hajr mer.

Ouçun k'ez

[Лука 1: 28, 30, 42 > Радуйся, Благодатная]

Oçojn saşa, Mariam, tolu şnorhk' bilä[, Biy seniñ bilä]! Aljšlısen sen barça çatunlardan, da aljšlıdir yemişi yüräkiñniş seniñ Jisus K'risdos!

Anasi Teş(156)riniş, pareços bol yalyz Oşluşa seniñ, saşla bizni sinamaştan da barça eksiklikimizdän bizim, amēn.

Xoltça tumba çarşı

Seni, Biy, haybatlıyırbiz da seni tapuniyırbiz.

Seni, mejilik Atanı, bütin dünyâ haybatlıyır.

Saşa barça friştälär, saşa köklär da barça çuvatlar, saşa şerovpe(157)lär da k'erovpeşar tiyyisiz avaz bilä çaxirişirlar: Surp, surp, surp.

Biy Teşrisi çuvatlılarıniş, toludurlar kök-yer köplüçündä haybatıñniş seniñ.

Seni haybatlıyirlar arakellärniş yişini.

Seni maştişirlar sanı markareşlarıniş.

Seni haybatlıyirlar böläki mardiroslarıniş.

Seni bütin dünyâ da ari yuxövlär tapunişirlar — Ata(158)ni ölcövsüz ulu çuvatıñda seniñ, haybatlı könü bir Oşluşnu, alay oş övündürüci Ari Džanni.

Sen padşahiş haybatniş, K'risdos.

Sen çutçarıлмаşı üçün adam džinsiniş yöp-sündün ari gojsnuş yüräkin.

Sen açıyılış bayından ölümnüş açtıñ inamlılar-ga köktägi çanlıçni.

Sen oş yanına Atanıñ olturupsen haybat bilä. (159) Yarçuči kelsärsen inamlılarga.

Seni anıñ üçün çolıyırbiz, çullarıña seniñ boluşkin, çaysıların ki ari çanın bilä satun aldın.

Bergin, ki arilärniş bilä mejilik haybatniş meşjärgäybiz.

Xutçar žovovurtuşnu seniñ, Biy, da aljšla meşilikinä seniñ, buyruş et alarga da biyiklät alarnı meşilikkä dişrä, barça künlärimizdä bizim (160) aljšlişiyırbiz seni da haybatlıyırbiz ari atıñniş seniñ tiyyisiz här kez da meşi mejilik, amēn.

Tap 35 sanda, da Biy Teşrigä sungin.

Kötürgändä Biyimizniş tenin

Oçojn saşa, Biy K'risdos, çutçaručisi dünyäniş, sözü Atanıñ, çurban tiri, könü ten, zadasiz Teşrilik (161) da tügäl adam, neçik aştım bilä bilinişirmen, ol türlü džanim bilä tapunişirmen da inanışirmen.

Yalbarirmen sendän, Oşul da ari Teşri, Biy dünyäniş tutuči, boşat yazıxlarıma benim da ber çuluşa seniñ džan saştlıçin, çaysi ki çutulgaymen seniñ bilä mejilik ottan.

Zera sensen könü çozusu Teşriniş, çaysi ki üläşinişirsen çutçarıлма(162)çına adam millätiniş da kötürişirsen yazıxniş dünyädän, da saşa haybat meşi mejilik. Amēn.

Teşri, arıt men yazıxliniş yazıxtan da tırgiz.

Teşri, şayavatlan men yazıxlı çuluş üsnä da yarlıya maşa, köpyazıxlığa, amēn.

Xozusu Tejriniñ, çaysi ki kötüriyirsen yazıxın duynanıñ, yarlıya bizgä. *Eki kez aytkin.*

(163) Xozusu Tejriniñ, çaysi ki kötüriyirsen yazıxın duynanıñ, ber bizgä eminlikiñni seniñ.

Keçägi alyışta 112 sanda tapkin.

P'ark' kez, Asduadz

Haybat saña, Tejri, ki berdiñ bügüñgi künnü eminliktä da yaxşı saylıxta keçirmägä.

Adam sövüci Tejri, bu alnimiz(164)da bolgan keçäni, çaysi ki üstümüzgä bizim kelmälidir, yazıxtan çutxar, yamandan keri et, da yaxşı işkä yol körgüz, ertägi alyışka da haybatlamaçka arzani et barça inanganlarni ari atıña seniñ, da saçla eminliktä.

Biy Tejrimiz bizim, ber eminlikiñni seniñ бүтүн dünyägä [dünäga?], kötür çişimiñni yaratkanlarından, yarlıya atala(165)rimizga da çardaşlarimizga bizim, tirilärgä da ölülärgä, yarlıya surp yüçövnü yasaganlarga, emgäk tartkanlarga, da bergänlärgä, alay oç çullarına surp yüçövnüñ, da

alarga da, çaysilari ki kölgäsi tibinä surp yüçövnüñ tınıptirlar.

Biy Tejrimiz bizim, boluş kestan padşahlari-na da Tejrini tanıgan buyruçılarga, çerüvläri-nä (166) da züryätläri-na da alarniñ saçlamaç bilä eminliktä.

Biy Tejrimiz bizim, saçla araçnortumuznu da çardaşimizni bizim, zaçalsız da çalabasız er-kindä yarlıyamaçıñni seniñ.

Nişani bilä ari çaçiñniñ seniñ sürgin körünür-körünmäs duşmanni çeklärimizdän bizim, da tu-radçaqimizdan.

Xutxar bizni meñilik ottan.

(167) Da saña haybat meñi meñilik. Ameñ.

Bu barçani ayzımdan da yüräkimdän benim çabul kör, Biyim benim Jisus K'risdos da Tejri, meñiliktän äväl, yarlıya maña, yazıxlığa, da et arzani seniñ çanlıçıña meni toçuruçılarim bilä, da keçmişlärim bilä, da yuvuçtagilärim bilä, da barça keştänlik bilä.

Da saña haybat Atañ bilä da Ari Džan bilä (168) hali da här vaçt meñi meñilik, ameñ.

Заключительный кыпчакский текст на последней странице:

Atına Biy Tejriniñ başlandi da haybatına aniñ tügänlandı, çaysi ki bolsun haybat ari Errortut'iunga meñi meñilik, ameñ.

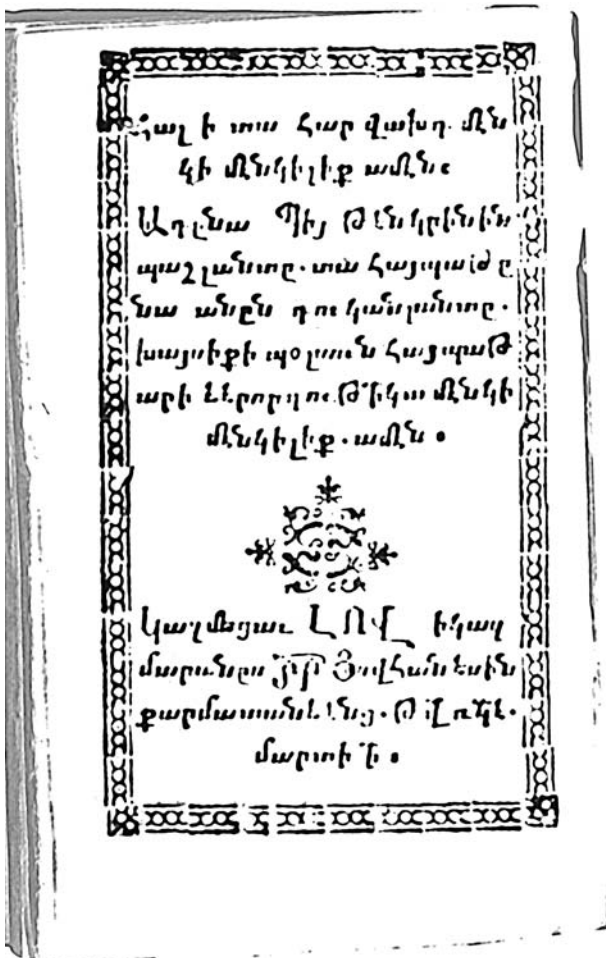
“Во имя Господа Бога начато и во славу Его завершено, да славится святая Троица во веки веков, аминь”.

Армянский заключительный текст на последней странице:

Կազմեցաւ ԼՈՎ ի կազմարմար ՏՐ Յովհանէսին քարմատանէնց. թիւ ուկէ. մարտի ի:

Gazmeçaw Löv igazmarsnis deç Jovhanesin K'armadaneç, tvagan 1067 [=1618], mardi 20.

“Напечатано во Львове печатником отцом Ованесом Кармаданенцом года 1067 [1618], марта 20 [30]”.

Alyış bitiki (Молитвенник).– Львов, 1618. Страница 168 с выходными данными. Экземпляр, который хранится в Нидерландах, в Библиотеке Лейденского университета.